

Enoch Hutzing Johann Friedrich Stricker

Collegii Biblici Privati Primi Mosaici, Genesis In Aphorismos Redactam Exhibentis

Disputatio Secunda : Ex Capite Secundo Geneseos

Rostochii: Meder, 1637

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn747229341>

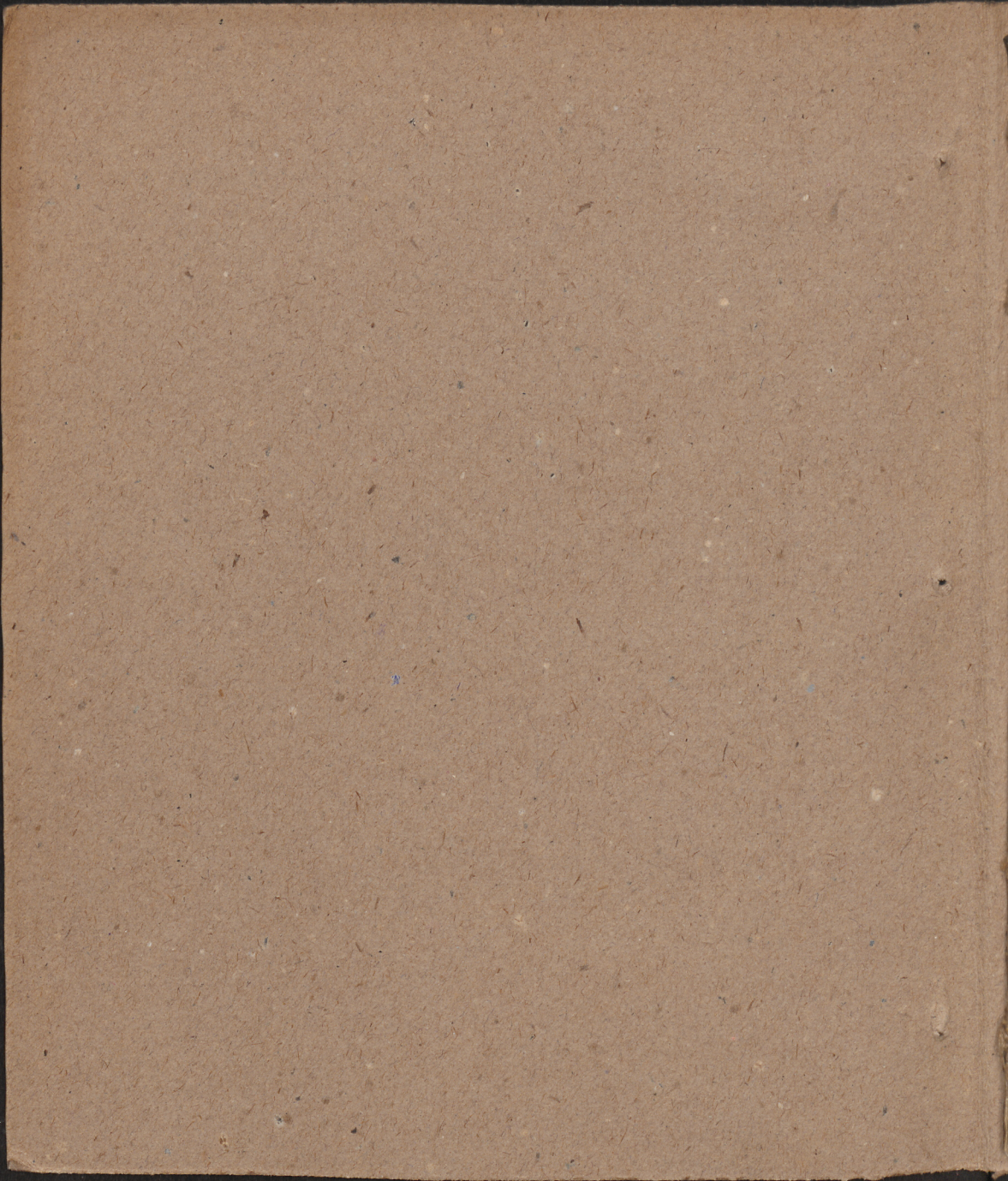
Band (Druck) Freier Zugang

Vert.: J. Stevens

E. Kutzring.

R. U. Theol. 1637. 38.

COLLEGII BIBLICI PRIVATI
PRIMI

49
MOSAICI,
GENESIN IN APHO-
RISMOS REDACTAM
EXHIBENTIS,

DISPUTATIO SECUNDA
EX CAPITE SECUNDO GENESEOS:

Quam

IN SUMMI JHOVÆ HONOREM,

PRÆSIDE

ENOCHO HUTZINGO, SS. Theol. Li-
centiati & Professore,

Defendendam suscipiet

JOHANNES FRIDERICUS STRICERIUS, Utin. Hof.,
Respondens,

*Ad diem 9. Decembris in Collegio Boreali horis
pomeridianis.*

ROSTOCHII,
Litteris, MICHAELIS MEDERI,

Anno clb. Is c. xxxvii.

APHORISMUS I.

Πᾶς ὁ κόσμος τῶν ἑρῶν καὶ τῆς γῆς, quo creaturas suas sum-
mus Δημιουργὸς instruxit & ὀλικῶς perfecit ac consummavit,
primum secundi capituli limen est, quod capiti primo Ὁραταπο-
μῶν & additamenti vice historiologo nostro subnectere placuit.

Disp. II.
JOHAN-
NES FRI-
DERICUS
STRICE-
RIUS
Holf.

II.

Exercitus nomine v. 1. Metaphoricè veniunt creatura, respe-
ctu creatoris sic dictæ, Spiritibus angelicis etiam non exclu-
sis, utpote nomine τῆς στρατίας ἑρῶν expressè insignitis Luc. 2, 13.
Confer 1. Reg. 22, 19. & Nehem. 9, 6. Ut enim Imperator militante
& serviente cohonestatur exercitu; Ita Jehova הוה Dominus
exercituum, creaturarum omnium utitur pro priorum commodis
ministerio, & militari contra impios executione, Syrach. 39, 30
& seqq. cap. 40, 10. Esa. 37, 36.

III.

Κατάπαυσις v. 2. חַטָּוּת, Deo tribuitur metaphoricè & κατ'
ἀνθρώπου πείθει, notatq; cessationem ab opere creandi novæ rerum
facies & species; cum enim homines simus condescendit nobis
Deus, ut nos ei consurgentes ad ἕξο χὴν divinarum rerum per hu-
mana ab omni imperfectione purgata attollamur. Sic per
eandem figuram membra corporea Deo attributa incorporaliter si-
gnificare, affectus Deo attributos non per affectum sed per effe-
ctum intelligendos & explicandos esse, Orthodoxi ad unum omnes
statuunt Theologi. Ανθρώποις ἔσιν ἀνθρώπων ἡ γεγραμμένη λέγουται:
καὶ τιάδε κατηγορεῖται ἀνθρώπου πείθει ἰδὼν λέγουται, θεοπε-
πῶς δὲ νοῦνται, totius vox est orthodoxæ antiquitatis.

IV.

Ἑβδολογία verè ἐνεργητικὴ v. 3. quâ diem septimum Elohim Gene-
siarchæ

harcha beavit, & Ἀγιασμός, quo cultui divino & sacris usibus & exercitiis eundem destinavit, ut sanctis V. T. Patribus sanctificandi Sabbathi Legem posuere; ita nos in Novo Instrumento ad solennem τῆς κυριακῆς ἡμέρας (Apoc. 1, 10.) sanctificationem, Christianæ pietatis Apostolicâ subnixæ ἐπιταξία instinctu in salutare resurrectionis dominicæ μνημόσυνον invitant, & æterni æternæ gloria Sabbathi in triumphante Ecclesia celebrandi vivam in nobis spem accendunt.

V.

Nomen Creatori Deo Patri, Filio & Spiritui S. proprium יהוה, quod in v. 4. prima vice historicus noster Ἰσὼς πλουτος & ἀγίς Θεός & αὐτός usurpat & cum יהוה אלהם emphaticissime conjungit, non per alia nomina Dei legendum, sed, ut scribitur, summa cum reverentia & gloria divinæ agnitione & celebratione pronuntiandum esse statuimus, & quod prisca Israelitæ ab ejus pronuntiatione religiose abstinuerint, solidè probari posse negamus.

VI.

In v. 5. notamus τῆς τῶν ὑγιαίνοντων λέγων Ἰσοσωπώσεως βιβλικῆς phrasin Metereologicam:

לֹא הִמְטִיר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַל-הָאָרֶץ quæ pluviam auctorem Deum ter Opt. Max. nobis inculcat, ne causis naturalibus nimium affixi se ponamus ex oculis, τὸ δίδόντα ἐν τῷ Θεῷ τῆν γῆν, ἀποσείδοντα ὑδωρ Θεῷ τῆν ὑπ' ἑξουσίαν, Job. 5, 10. conf. Jerem. 14, v. 22. Zach. 10, 1. Wolfgang. Franzius in aureo suo tract. Theolog. de interpret. Sacrarum Scripturarum maximè legitima, pag. mihi 83. Optimus Aphorismi hujus nostri interpret es est, ita pie differens; De pluviiis, & nive, & grandine, de tonitruo & fulgure apud autores profanos notæ sunt phrasæologiæ; plerumq. enim utuntur hisce formulis, pluit, grandinat, tonat, fulgurat, ex quibus pueri Christianorū assueverunt & usurpant in communi lingua has, es Schneyet / es Regnet / es Donnert / es Blizet / es Hagelt / es Schloffet. Verū enim verò

nimvero cogitationes nostras sacra litera deducunt per phrasen hac in parte ab ipsis adhibitas longè altius & sanctius in ipsam meditationem supremæ causæ efficientis in Deum, ut hoc pacto doceant invocare Deum inter colloquia promiscua & gratias agere Deo inter eadem vulgata colloquia &c. vid. ibid. plurima exempla in allegato loco.

VII.

Ἡ v. 6. vaporem & humorem notat è terra prodeuntem qui haud dubie ex terra recens aquis liberata elicitus fuit, vi caloris à luce illa δεχεται ὄνα infusi, quippe quæ die tertio adhuc vicem Solis tenebat; hujus vaporis è terra surgentis & exhalantis interventu germina & herbas à se productas vegetavit ac fecundavit Jehova Elohim Creator sine pluvie adminiculo & absq; humanæ culturæ ac irrigationis opera.

VIII.

Jehova Elohim Μινεόρισμον μακροκόσμου dominum ac hospitem distinctè secundum distinctas partes essentielles creaturus, prius figuli in morem corpus è gleba format terrena, tanta arte, tantaq; sapientia, ex vilissima licet materia, merissimo pulvere, limo & luto elaboratum, ut quo ad formam nihil elegantius, nihil nobilius, nihil pulchrius figurari potuerit. Moyses ad miraculosam hanc formationem captum humanum longissimè excedentem sine dubio respexit, quando corporis humani ἐκ γῆς κοινῆς (1. Cor. 15, 47.) fabricam non sine singulari emphasi sic describit וַיִּצַר יְהוָה אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם עֲפָרָמִן הָאֲדָמָה, Hic nimirum celestis ille וַיִּצַר est διὰ μὲν ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι, ὑπὲρ ἐκ περσσοῦ, Eph. 3. 20. ὑπὲρ ἕν, ὑπὲρ λόγον, ὑπὲρ κατὰ ληψιν.

IX.

Corpus hominis ante lapsum fuit ἀθάνατον, non ἀπλῶς (sic solus Deus habet ἀθανασία 1. Tim. 6. v. 16.) sed καὶ πᾶσι ex Creatoris nimirum

nimirum voluntate & ordinatione divina, & ἐξ ἁμερῶν perpetuæ obedientiæ & integritatis; ἀθάνατον, inquam, fuit non ad vivenda moriendi, sed potentiâ non moriendi, scilicet si decretû summi Legislatoris non viclasset homo, nûc verò quia causæ mortis proxima, quæ in statu innocentie ad unam omnes aberant, in actu positæ necessariam effectus consequentiam important, corpus nostrum est θνητὸν non ex conditione scias sed ex pœna ἀμαρτίας; τὰ γὰρ ἰψώνια τῆς ἀμαρτίας θάνατος, Rom. 6. 23.

X.

Alterapars essentialis τῆς πνεύματος θάρματος θάρματος primi hominis anima per נשמת חיים (πνοήν ζωῆς LXX.) intelligenda, ut ex Dei essentia non defluxit ita non ex elementari producta est materia, sed tanquam πνεύμα ἀφ' αὐθάρτων ex nihilo facta est, ita ut Jehova Elohim Creator gloriosissimus, inspirando animam rationalem cum potentiis conderec, & condendo inspiraret; v. 7. וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה, καὶ ἐγένετο ὁ ἀνθρώπος εἰς ψυχὴν ζωῆς, ita LXX. ita Paulus 1. Cor. 15. 45. h. e. vivere cœpit homo vita vegetante, sentiente & rationali.

XI.

Animas hominum non amplius ἀμέσως per inspirationem cœlitus infundi, eo modo quo Adamo anima obtigit; sed mediante anima parentum ordinariè propagari, divina διαπρήθην docet benedictio Gen. 1. 28. expressa פָּרוּ וּרְבוּ, αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε: quæ verba εὐλογίας divinæ tantum de corporum humanorum propagatione interpretari velle, absurdissimum est. Lubenter interim fatemur, nos propagationis animarum rationem explicitam non tenere, ut qui non ignoramus, totum illud opus generationis hominis hujusmodi scaterere miraculis ut omnem rationis humanæ modum transscendat.

XII.

Παράδεισος quasi ὀρεὸς ὀρεὸς i. e. hortus irriguus diligenter

genter consepitus & conficius, optimus & pulcherrimus fuit habitacionis locus, Homini totius universi centro, à Jehova Elohim Plātatore assignatus, non angustum terræ spacium, sed univversum propemodum totius Orientis tractum, utpote meliorem ac nobilitatem orbis partem (בְּעֵרָו כְּקָרַם) sine dubio complexus, per diluvitū abolicus, cujus quatuor ποταμοί, ex uno in Paradiso fonte & terra scaturicnte procedentes, jam non ex uno amplius, sed diversis & longo intervallo à seremotis invicem fontibus exoriuntur. Uti enim in Cataclysmo tota terræ facies mutata fuit, ita quoque fluviorum scaturigines & fluvii ipsi sunt mutati; nonnullæ enim scaturigines penè obturatae sunt & quadam novæ excitatae.

XIII.

Ut arborem vitæ in Pharmacum primis hominibus fuisse concessam, ita arborem scientiæ boni & mali, non malitiæ & bonitatis causam, sed objectum obedientiæ humanæ fuisse statuimus in v. 9. & 17.

XIV.

Lex de non comedendo vetitæ arboris fructu ut prima fuit inter omnes, ita reliquarum omnium matrix extitit v. 16. & 17.

XV.

Heva חַוָּה אִשָּׁה, virg, ex viri præternaturaliter dormientis costâ, carne non tantum operatâ sed & animatâ, ante legem de arbore vetita traditam, edificando creatâ & ad Adamum adducta est ab ipso summo Jehova Elohim Pronubo, Patre & Episcopo mirabili, ut & Βονδὸς τῆς πρῶτης ἀνδρῶτος ὁμοίῳ, & unica virago cum Viro & Marito unico esset eis ἀγαπημίαν v. 18, 20, 21, 22, 23, 24. confer Novum Testamentum lucem Veteris Mat. 19, 5. & Sanctam Matrimonii Deo placentis institutionem gratâ mente agnosce.

PROBLEMA.

An in ὀνομαστῶν singulare scientiæ suæ specimen ediderit primus noster parens? affirm. CO

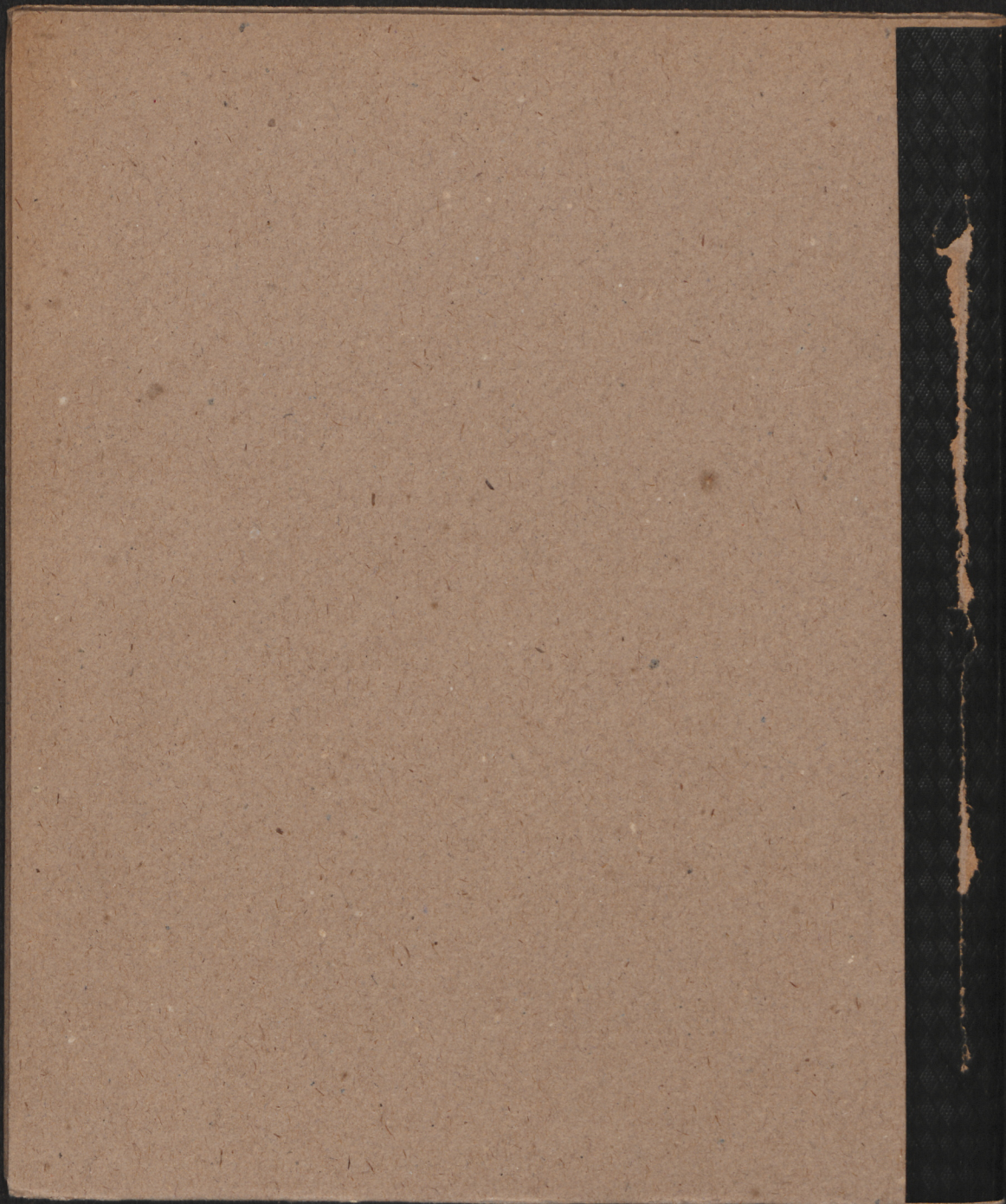
COROLLARIUM.

Statuimus Calvinum aliàs non in omnibus Ortho-
doxum, sobrium agere Theologum, quando miraculosam
avium ex aquis creationem in suo in caput primum
Geneseos commentario his masculè defendit verbis:

Hoc videtur rationi parum consentaneum, quod
Moses refert aves produisse ex aquis: ideoque ab homi-
nibus nasutis arripitur ad calumniam. Verùm etiamsi
nulla alia ratio constaret, nisi quod ita Deo placuit, annon
decebat nos ejus judicio acquiescere? cur ei qui ex nihi-
lo mundum creavit, non licebit aves ex aqua educere?
& quid obsecro habet absurdius, origo avium ex aqua,
quàm lucis ex tenebris? Ergò qui creatori sic protervè in-
sultant, judicem expectent, qui eos in nihilum redigat.
Quamquam si physicis rationibus pugnandum sit, aquam
scimus aëri magis affinem esse quàm sit terra. Sed audien-
dus est potius Doctor Moses, qui ex consideratione ope-
rum Dei nos in admirationem rapere voluit. Et sanè Do-
minus quamvis naturæ autor sit, minimè tamen in crean-
do mundo, naturam ducem secutus est: sed potius ea
potentiæ suæ documenta edere voluit, quæ
nos in stuporem coge-
rent.

Τῷ Θεῷ μόνῳ Δόξα.

genter confectus & confectus, optimus & pu-
tionis locus, Homini totius universi centra-
tore assignatus, non angustum terrae sp-
propemodum totius Orientis tractum, ut pot-
rem orbis partem (בְּעֵרָן כְּקָרָם) sine dubio
abolitus, cujus quatuor πρῶτοι, ex u-
è terra scaturiente procedentes, jam non ex-
sis & longo intervallo à se remotis invicem
Uti enim in Cataclysmo tota terrae facies ma-
viorum scaturigines & fluvii ipsi sunt muta-
turigines penè obturatae sunt & quadam no-

XIII.

Ut arborem vitae in Pharmacum pri-
concessam, ita arborem scientiae boni & mali-
tatis causam, sed objectum obedientiae huma-
u. 9. & 17.

XIV.

Lex de non comedendo veritae arboris fi-
ter omnes, ita reliquarum omnium matrix e-

XV.

Heva חַוָּה אֲדָם, virg, ex viri pra-
mientis costâ, carne non tantum operatâ sed &
gem de arbore veritae traditam, edificando ci-
adducta est ab ipso summo Jehova Elohim. I-
piscopo mirabili, ut & Βονῆδς τῷ πρῶτῳ ἀδελ-
ca virago cum Viro & Marito unico esse-
20, 21, 22, 23, 24. confer Novum Testamentum
19, 5. & Sanctam Matrimonii Deo placenti-
mente agnosce.

PROBLEMA.

An in ἑνορα θεοῦ singulari sapientiae
primus noster parens? affirm.

the scale towards document

it habita-
obim Plā-
iversum,
c nobilio-
r diluvii
o fonte
sed diver-
oriantur.
quoz flu-
enim sca-

fuisse
& boni-
uimus in

a fuit in-
17.

ter dor-
ante le-
Adamum
re & E-
& uni-
as v. 18,
is Mar.
m gratâ

ediderit
CO.